ՔՍԱՆԵՒԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ — 1390 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 29 — ՄԱՅԻՍ — 1873

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 180 ղշ.
» Գաւառաց » 40 Մէճ.
Վեցամսեայ Կ. Պոլսոյ » 90 ղշ.
» Գաւառաց » 3 Մէճ.
Իւրաքանչիւր թերթի գին 50 փր.
Յայտարարութեան տողը մէկ անգամի համար 3 ղրուշ, երկու անգամի համար 2 ղրուշ, աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կ'ըլլայ։

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գացող լրագրաց ճանապարհ ծախքը խմբագրութեան վրայ։
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագիր Ուսկերճեանին պէտք ուղղել, Կ. Պոլիս, Չինիլի խան, Մասիսի գրասենեակը։
Համբ. ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 29 ՄԱՅԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Գաղղիոյ մէջ կատարուած կառավարական յեղափոխութիւնը՝ մէկ կողմանէ Իսպանիոյ ազատամիտ մամլոյն գժգոհութիւն պատճառած ժամանակ, միւս կողմանէ անդրալեռնեայց ուրախութիւն պատճառած է ո՛չ միայն Հռոմի, Սպանիոյ, Պելճիոյ, այլ եւ Գերմանիոյ մէջ։

Ասոնց մէջէն Մաքմահոնի վայթերյան անուն լրագրին հետեւեալ խօսքերը խիստ հետաքրքրական են։

« Գաղղիոյ ամենէն ժողովրդական զօրավարը, անդրալեռնեայն Մաք-Մահոն, որոյ ընտանիքն անկէց քանի մ'ամիս առաջ հօրիս հաշտ ուխտաւոր 'ի Լուրտ, որպէս զի Ս. Կուսին օգնութիւնը խնդրէ 'ի նպաստ Գաղղիոյ եւ Ս. Պապին, Գաղղիոյ Հանրապետութեան նախագահ անուանեցաւ։ Ինչ հրաշալի փոփոխութիւն աստուածային կամօք։

« Բարեկարգութեան կուսակցութիւնը, իւրեանց պաշտօնեաները, եկեղեցւոյ հաւատարիմ որդիքը կրնան փառք տալ Աստուծոյ՝ այս հրաշալի փոփոխութեան համար։ Կաթոլիկ Գաղղիոյ երեւակայութիւնը վերջապէս փրկութեան գործի մը ձեռնարկելով մեծական քայլ մ'առաւ այն ճամբուն մէջ, որ միապետական—կաթոլիկ սկզբան յաղթանակին պիտի առաջնորդէ։ Քիչ օրէն թնդանօթի ձայն պիտի լսենք։ Յեղափոխական կուսակցութիւնը, որուն զարմանալով, չար չտեսած առջ պիտի ելնէ եւ վերջնական կերպիւ ջախջախուելով, օրինաւոր միապետութեան տեղի պիտի տայ։ Յեղափոխութիւնն ոչ միայն Գաղղիոյ եւ Խտալիոյ, այլ եւ ամէն երկիրներու մէջ ալ գլուխ պիտի վերցնէ։ Դժոխքին դռները պիտի յաղթեն ամեն կողմէ. բայց վէմը, որ կաթոլիկ եկեղեցին է, անպարտելի պիտի մնայ։ Ամենազօրն անմիջապէս մեր հետ պիտի ըլլայ։ Արտասուաց եւ արեան ծովու մէջէն անցնելու ենք։ Բայց միւս կողմանէ խաղաղութեան երկիր մը կ'երեւնայ մեզ, այն է Եկեղեցւոյ եւ օրինաւորութեան յաղթութիւնը։ »

Այս ջերմեռանդ տողերը գրող միջնադարականին, որովհետեւ մոլեռանդ կղերական մը գրչէ ելած կերպին, մատնիչ է հաշուի զինել Գերմանիոյ եւ Խտալիոյ կառավարութիւնները, որք Գաղղիոյ եւ այլոց երկիրներու յեղափոխականներէն բաղմապատիկ աւելի վախով եւ զգուշութեամբ անդրալեռնեանութեան ուժը կ'արգիլել կաշխատին։

Հեռագիրը ծանուցած էր թէ, Ռուսաց կայսրուհին Մայիս 28 ին օր Վատիկանի պալատէն երթալով Պապին հետ տեսակցեր է։

Այս տեսակցութեան մէջ Պապին հեռանալու խօսքերն այս է կայսրուհւոյն.

« Մեծ պարտականութիւն մ'ունիմ կատարելու, եւ ձեր բարձր մտաց եւ վեհ սրտին կը դիմեմ. Վեհափառ, դուք որ Լեհաստանի վրայ խօսիմ ձեզ։ Այդ ազգին կառավարութեան խնդրոյն խառնուիլ չեմ ուզեր բնաւ, բայց կը պաղատիմ Ձեր վեհափառութենէն կրօնական ազատութիւն խնդրել անոր համար. ազատութիւն՝ որ հարկաւոր է եւ Աստուծմէ ուղղուած։ Այս ազատութիւնն ոչ միայն Լեհաստանի կաթոլիկ ժողովրդոց իրաւունքներէն մին է, այլ եւ Ռուսաց կայսրութեան եւ գահակալ տանն ալ հաճոյական շահն ալ կը պահանջէ զայն։

Կայսրուհին խոստացեր է Պապին՝ այս խօսքերն Աղէքսանդր կայսեր հաղորդել, եւ Լեհաստանի կաթոլիկ ժողովրդոց կրօնական ազատութեան դատը պաշտպանել անոր առջեւ։

Պետրպուրկէն գրուած նամակ մը հետեւեալ կերպիւ կը նկարագրէ Պարսից Շահին եղած ընդունելութիւնը։

« Վեհ Շահն անցեալ 10/22 հինգշաբթի օրը Պետրպուրգ հասաւ Մոսկուայի երկաթուղով։

« Նաւակատիքի Շահը ջոկ կառքէն իջնելու պէս, կայսրը՝ որ մեծ դքսերուն եւ իւր ամենամօտաւորներուն հետ կայարանը կ'սպասէր, քանի մը քայլ առաջ գնաց եւ ձեռքն իւր հիւրին երկնցուց։ Առաջին ողջոյններ փոխանակուելէն ետեւ, կայսրն իւր գահաժառանգ մեծ որդին եւ միւս մեծ դուքսերը ներկայացուց Շահին, որոց Շահն իւր ձեռքն երկնցնելով ողջոյնին ընդունեցաւ։ Երբոր կայսրը՝ Շահն իւր աջ կողմն առած՝ կայարանէն դուրս կելնէր վեց սպիտակ եւ ամենագեղեցիկ ձիերէ լծուած փառաւոր կառքը նստելու համար, ժողովուրդը մեծ կեցցէներով ողջունեց երկու վեհապետները։ Ուղեկցութեան նկարագիրն ընել աւելորդ կը համարիմ։ Այսչափ միայն կ'ըսեմ որ նմանը տեսնուած չէր Պետրպուրգի մէջ։ Բոլոր անցած փողոցներն ու հրապարակները լի էին խուռն բազմութեամբ, որք Շահին Աստուած պահէ կ'ըսէին եւ Պարսից վեհապետին մեծ աւագ կերպարանքն զարմացմամբ աչքերնին չեն կրնար հեռացնել։ Մեկ խօսքով, Պետրպուրգի բոլոր արտաքին ժողովուրդը հանդիսաւոր կերպով ընդունած էին, եւ կը համոզուէր թէ առաջին անգամ կայսերական պատուոյն պատշաճ պատիւներ ստացած փառքի մը հանդիսատես եղաւ։

« Փողոցներուն հարստութիւնը՝ Շահը ձեւաքանքն այն աղւոր կը պատասխանէր։ Բոլոր փողոցները եւ տուներու պատշգամբները Ռուսաց եւ Պարսից դրօշակներով եւ ամեն տեսակ ծաղիկներով զարդարուած էին։

« Շահն իւր համար պատրաստուած պալատին մէջ հասնելուն, որոյ ճոխութիւնն արտակարգ էր, խոյլին գորգերով եւ ամեն տեսակ յակինթներով զարդարուած էր. հին ժամանակի գեղարուեստական սպասներով եւ թանկագին գեղարուեստական ամանեղէններով ալ զարդարուած եւ առաջնորդ դրան եւ ամենաշքեղ ամանեղէններով ու գորգերով ճոխացուած էր եւ ամենափառաւոր տեսարանի մը վրայ հանդէպ մեծութեան զմայլուած ժամանակ որ ամեն շքեղ եւ անգին Մահմետական տեսարաններ կը ներկայացնէր։ Նորակառոյց Շահն իւր երկրին անհուն հարստութեան վրայ տեսնելու ուղեկից գաղափարն արդարացնել ուզած էր։ Իւր կարգին վրայ կը կրէր Թուրքական ադամանդեայ աստղը, որ 'ի փոխ կայսեր Նիկողայոսի ժամանակ տրուած էր իրեն գ. հ. դանիա կաղանդ։

« Ձմեռուան պալատին մէջ իրեն համար պատրաստուած բնակարանը մանեկին կէս ժամ հազիւ կայսրն եւ մեծ դուքսերը պաշտօնական կերպիւ այցելութեան գնացին իրեն։

« Իրիկունը կայսրն իւր հիւրին բնակարանն երթալով առաւ քաղաքին մեծ թատրոնը տարաւ, 'ի պատիւ Շահին սարքած խաղին ներկայ գտնուելու, եւ բոլոր անցած ճամբաներուն վրայ գործուեցան նոյն համակրական ցոյցերն եղան ժողովրդեան կողմանէ։ »

Այս տեղեկութիւնները մինչեւ ծովեզերքին եղած օրը կը հասնին։

Վիէննայի վերջին գրաւական տագնապին պատահած հետեւանքներ անեցաւ, որոց նմանը կրնայ բանկ թէ դարերս մէջ տեսնուած չէ։

« Խոշոր թիւերով սնանկութեանց ընկերութեան բոլոր անդամները կարծեցին, կըսէ Վիէննայէն գրուած նամակ մը, չափերնին կորսնցուցին, ձիերն ու կառքերը ծախուեցան՝ իրենց սարքերութիւնները վճարելու համար։ Արդէն թէ, տուգանաց փրկութեան քանի մը բարձրաստիճան անձանց ալ հարստութիւնը վտանգի մէջ ինկած է։ Անձնասպանութեանց թիւը մէկ շաբաթուան մէջ 18ի հասած է։

« Երէկ Վիէննայի ամենէն հին փառաւորներէն մէկուն որդին աղքատանոց մը յղուած է, պարտքին տեղ, որովհետեւ հայրն իւր սարքերութիւնները վճարելու համար՝ ընկեր եղած անձէն բաժնուելու հարկադրուած էր։ Նոյն օրը Պրատերին մէջ երեք գնացք եւ չորս մեծ ձեռնարկութեան ամենաշքեղ կառքերը Հռովմէական հրապարակին վրայ վաճառուեցան, որոց տէրերը հարստութեան մէջ ապրած էին։ Այսօր այս նոր ցուցակ մը կ'սպասուի։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնտրա 6 յունիս.

Պ. Տը Պրոյլիի առ Գաղղիական դեսպանս ուղղած շրջաբերականը, որ օրէն աւելի Գաղղիական դեսպանատանց հասած է, նախորդ կառավարութեան արտաքին աշխարհակալութիւնն անփոփոխ շարունակել կը խոստանայ, եւ կը յայտնէ թէ երկրին մէջ խաղաղութիւն եւ գործոց հաստատուն ըլլալու պիտի ըլլայ։ Ամեն կառավարութիւնն ամէն յեղափոխական կուսակցութեանց հետ ուժգնապէս պիտի մաքառի, առանց ներքին կառավարական ձեւին եւ օրինաց գէմ՝ հակառակ գործելու յառաջ բերելու։ Փոխուածը պարզապէս գտնուած ժամանակ կառավարութեան նորագոյն ձեւը պիտի ըլլայ։

Վիէննա 6 յունիս.

Գերմանէն լուր կուտան թէ Գաղղիոյ նոր կառավարութիւնը գաղութից ազդեցութիւններ առեր է իւր արտաքին աշխարհակալութեան վրայ, գլխաւորապէս Խտալիոյ նկատմամբ։

Վիէննա 6 յունիս.

Այս իրիկուան գինւորական մեծ ճաշի մ'առթիւ Ֆրանկֆուրտ Յովսէփ կայսրը բաժակ առաջարկեց Ռուսիոյ կայսեր եւ Ռուսական բանակի գորաց համար։ Ռուսիոյ կայսրն ալ փոխադարձաբար Աւստրիոյ կայսեր եւ Աւստրիական քաջ եւ հաւատարիմ զօրաց համար բաժակ առաջարկեց։

Պէրլին 6 յունիս.

Իսպանիոյ արքայազուն Աստուրիա ծախսկոյն այսօր յանկարծ մեռաւ բերդապահի բազմանայ մէջ։

Մատրիտ 5 յունիս.

Քարլոսեանք վերջին մեր եղած կռիւներուն մէջ յաղթող եղան եւ հիմա Լերիէ եւ Գաղղիոյ մէջ անցք գտնուած բոլոր երկիրն առեր եղան են։

Փարիզ 6 յունիս.

Գերմանիոյ դեսպան Արնիմ կոմս ալ ըսաւ միւս բոլոր դեսպաններէն երէկ Մաք-Մահոն մարաջախտին ընդունելութեանը ներկայ գտնուեցան։

7 յունիս.

Արնիմ կոմսն այս առաւօտ իւր դեսպանական վկայագրերն առնելով, խոյլն տարաւ Մաք-Մահոն մարաջախտին ներկայացուց։

Շահը զօրավարին Այժէրիի կոմսին ամուսնութեան համար կը համբերէ։

Քիչ օրէն ժողովին ներկայացուելիք քաղաքային նոր օրէնոց մէջ

քաղաքապետներն անուանելու իրաւունքը կառավարութեան վերապահել. յոգնած մը պիտի գտնուի ։

Վերջին նաւօրհէն իմացանք թէ յառաջ քան մէկ ժամ ան յանձնագրի մէկ քանի ձեռնարկ գործակալները Գաղղիոյ մինիստրութեան հաստատուելու համար էր, և թէ մեծ որէն պիտի մեկնի Գաղղիայէն ։

Գաղղիոյ մէջ ամէն օրական զրուցի ... նախագահ ընտրուելէն վերջ, ... և ... ի նոր անօրէնութեան որ ... Անգղիոյ և Գերմանիոյ հետ ամէն օրական դաշնադրութեանց նորոգման և ... աւելցնելու մասին։

Բերլին 7 յունիս.

Շահն երէկ երեկոյեան ժամու մէջ այցելութեան գնաց և Արեւմտեան և Արեւելեան մեծ պատուանշանը տուաւ Սիմսոն նախագահին։ Յետոյ Գերմանիոյ կայսրուհւոյն այցելութեան գնաց, և վերջն ալ արտաքին գործոց պաշտօնատունն երթալով հրաժարական այցելութիւն տուաւ Պիսմարք իշխանին։

Վիեննա 7 յունիս.

Աւստրիոյ կայսրը դաշնադրութիւն մը ըրաւ և ... Անգղիոյ կայսրը կայսրուհին և քաղաքապետութեան ... Վիեննա քաղաքի ... միջոցին մինչև երկաթուղւոյն կայարանը։

Մադրիտ 7 յունիս.

Կարլոսեանք 60 հրացանաւոր հեծեալներ բռնեցին։

Երեսփոխանական ժողովը գաւառական հանրապետութեան հռչակեց. Փ. Եկի—Մարկալ կառավարութեան գլուխ անուանեցաւ նոր նախարարութիւն մը կազմելու պաշտօնով։

Վերջապէս զօրավարին գործերի ստորադրեցան և զօրավարն ալ իր պաշտօնը փոխեց։

Բերլին 6 յունիս.

Շահն երէկուան օրը Բոցտամ մնացած որ փառաւոր հանդէս մը տրուեցաւ ի պատիւ իրեն ։ Նախանձայր կայսրուհւոյն և իշխանուհի Սանդ կայսեր հետ ըրաւ երեկոյեան ալ դաշտամանդ. իշխանուհւոյն պարտէզին մէջ, ուր կայսրութեան բարձր պաշտօնեութիւնն ամբողջապէս ներկայ էր ։

Շահը վաղը Վիլհելմսհաֆէնին կերթայ, ուր պիտի մ'օր բանալու անկեալ մտաց ունի ։

Փարիզ 7 յունիս.

Պաշտօնաթերթը՝ Մակ Մահոն իշխանին հաստատելու գործառնութեանց հանրապետութեան նախագահին և բերքանակ իշխանութեան ... ռամկավարութեան մերժել սկսեցին, քաղ ժամանակէն կայսրութեան վերահաստատելու յոյսով։

Բերլին 7 յունիս.

Երեկոյ կայսրը Շահին Մեծ—Երաբրիտն Ակ Արծուոյ և Մեծ... խաչին կարգի Արծուոյ պատուանշանները տուաւ ։

Լոնդոն 9 յունիս

Ուժ. Խառն. 93 3/16
Փոխ 1869 64 5/16
» 1871 88 1/4
» 1872 88 3/4
Անգլ. Փոխ. 92 9/16
Աֆիոն 90—21
Պատ. 25

Լիվերբոլ 6 յունիս.

Բամպակ Մ. Ն. 9 1/8
Ծախուած 10000 հակ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝

Երկրին Մեծ—Եպարքոս Բարձր. Մահմուտ Նէտիմ փաշան Բաթում ... կուսակալ անուանելով, կերթայ օրը մեկնեցաւ։

Պաշտօնէն լրագիրը կծանուցանէ այս առթիւ թէ ... երկիրը ... պաշտօնատարները Բարձր. Մահմուտ փաշային ... տաղանդը գնալով յաջողելով, և թէ Բաթումայ հրամանաւ Անատոլուի ... շարժումներ ... Բարձր. Մեծ Եպարքոս ... և ... պաշտօնավարութեան ... թողած է ։

Գարպերդ կայսերական հրամանաւ՝

Ամեն. Տէր Սրբազան Արքեպիսկոպոս կառավարչին առանց պաշտօնէից կառավարել անուանեցաւ.

Լոյժ կառավարիչ Քաթերի փաշան Աֆիոնքարահիսարի կառավարիչ անուանեցաւ. Հրաժարեալ Յովսէփ փաշային տեղ ։

Պոլսոյ Յարգին վարժարանին տնօրէն Գ. Վարժան էֆէնտին Անքարայի Եղակէլ կուսակալ տանն տնօրէն անուանեցաւ ։

Կուսակալ տանն տնօրէն Յովսէփ էֆէնտին Պոլսոյ Յարգի վարժարանին տնօրէն անուանեցաւ ։

Պաշտօնէն լրագիրը կծանուցանէ թէ տպագրական նոր օրինաց համեմատ, բոլոր օրագրերական թերթերն ու հանդէսներն պատուհասելու տպագրական տեսչութեան քննութեան պիտի ենթարկին ։

Թափանի մէջ անցած տարւոյն Տէֆթէրխանէի երևական ... տարի 80000 քսակի հասած է, մինչդեռ անցեալ հազիւ 40000 քսակ կը համարուէր. Վերջին փաշան այս եկամտին 130000 քսակի հասցնել կը յուսայ ։

ԵՈՍՏԻՆԵՒԵՍԻՊԼԵՍ

ԲՈՒՐՍԱՅԻ ՍԱԿԱԳԻՆ

28 մայիս երեկոյեան գիտակ		60 29 1/2
29 մայիս առաւօտեան		
բացուելով		60 33
գոց. ...		60 32
Կ. Պոլիս 28 մայիս		
Ամենէն մէկ ... Անգ. մէջ.		12.28
... » »	Ոսկ.	16 20
...		—
Երկաթուղւոյ ...	Ֆր.	163 50
» ...		71
Փոխ. 1863	»	363 1/2
» 1865	»	374
» 1869	» »	321 1/2
...	Ոսկ. մէջ.	16 55

ԱԶԴԱՑԻՒՆ

Ազգ. Սահմանադրութեան ... Տարեդարձն այս տարի ալ մեծ տօնիւ տարիներէ ... և կերպիւ կատարուեցաւ գործ ... Հէյպէլիատա—Խալքէ ... ։

Սամաթիոյ Հայկական, Լուսաւոր, Մէր, և Հայոց Սահմանադրական ընկերութիւններն որ առաջ մեծ պատրաստութիւններ տեսած և 5—6 շաբաթներ վարձած բլլալով, կիրակի առտու ժամը 10 էն Սամաթիայէն շոգենաւ մը ելան, և այլ և այլ նաւահանգիստներէ հանդիսական հասան ի Պէյքոզ և ... ընկերութիւնը, ուր Գերապատիւ Արժ. Մաղաքիա վարդապետ Մ. Պատրիարք մտաւ և ... ցուցաւ ժողովրդական ... ։

Հայկական ընկերութեան ... Կոստանդնուպոլսոյ, Բարձր. Մեծ Եպարքոսին, ... Պետական խորհրդոյ նախագահին ... ուղերձներ ... Նաւագնացութիւն ... կազմակերպութեան ... ։

Բարձր. Մեծ Եպարքոսին ... պատասխանը ... ընդունեցաւ և ... յայտնեց. Պատրիարքարանին փոխանորդ Գեր. Հայր Միքայէլ ալ ... ճառ մը խօսեցաւ. կարդաց կը լսէին ... բարձրանալով երբ ... բարձրանալով ... հանդիսականներէ ... Մեծ Եպարքոսին ողջոյն և ... ։

Յետ ... ժամուդրութեան, հանդիսական ... Պէյքոզ ... Հէյպէլիատայի ... և ... ի ... Պաւ-

բնագրական Գեր. փոխանորդ Հայրն և ... Վեհ. Սուլթանին և Նորին Նախարարաց, Նորին Մ. Պատրիարքին կենացն և համայն ազգին բարօրութեան ու յառաջդիմութեան համար բաժակներ առաջարկեցին ։

Հաշխն ... և ... խօսուեցան, որոց մէջ Նշանակալի ... արժանի էին ... երկրէն վարժարանին Տանկերէն դասատու ... Գուլպէր էֆէնտին ... , Նոյնպէս Մ. Լուսինեան, Մ. Փափազեան. Գալուստ Մաթէոսեան և Բ. Վարդանեան էֆէնտիներուն, Օրիորդ ... Մարգարեան ... որ ... փրկչեան վարժարանի աշակերտներէն մէկուն հայերէն ... Գաղղիերէն ... ։

Պատրիարքարանին Գեր. փոխանորդին ... պատասխան ... Յարթուր Սորմէնեան, Սարգսեան ... էֆէնտին ... ընկերութեան այցելութիւն ... շնորհակալութիւն ... ։

Մինչև իրիկուան ժամուն հանդիսականք ... Յէյն հանդիսականք ... ։

Եւ ... Պատրիարքին ... և Պատրիարքարանին Գեր. փոխանորդ հօր ... և Ազգային երգեր երգելով ... Մաքրի ... Գեր. Պատրիարք Հայրն ալ իր ... մէկը ... ։

Զննք ... Գեղ ... Պատրիարքարանին Գեր. փոխանորդին իր ... Պէյքոզի ... ։

Վերոյիշեալ ընկերութեանց կազմեալ ... արժանի է. և եթէ ... այն ալ նոյն ... ներկայ գտնուելով, որով ... հանդէսը ... Ազգ. ... ։

···

... Տէր

Այսի կոճ մը 9000 դրշ. ... այդ փոխադրի ... կոչնչելուն ... է ։ Արժ. Տ. Յուսիկ հօր ... երի 5 ... 5000 ... և Ցոլաբէյ ... էֆէնտիի ... կը 5—6 ամիս առաջ ։

Այժմ կը լսենք թէ ... Դրան ... կարող էր ... ։

Զարմանալիք այս ... ։ ... ։ ... Արժ. Տ. Յուսիկ ... ։

Կը խնդրենք ... այս ... ։

1873 մայիս 28 Մնամք յարգանօք
(Սուրբ—Յակոբ—Նէ—Նէ)

28 Մայիս 1873.

... Խմբագիր.

Համեցէք ներփակեալ Պօղոսեան ... հրատարակել ձեր ... թերթին մէջ ... ։

Պ. ... Թաղ. Խորհրդոյ Ս. Խաչ Թաղի.

Թաղ. Խորհրդոյն
Ս. Խաչ Թաղի
Ատենադպիր՝
փոխ Ատենադպիր   Ատենապետ
Յ. Մ. ...   ... Յ. ...

Պօղոսեան Ցուցարարութիւն
Ա. Պատրիարքին Թաղին
... ։

Ե. Սրբոց ... Ս. Խաչ ... 439 թուոյն մէջ.

Այն ... ։ Եւ ...

...

28 մայիս 1873

(Մ.)

···· Խմբագիր Մասիս օրագրին

Գ. ... , 24 մայիս ... ։

Մեր ... ։

...

ցէ՛ մ՛ըր գրուեցով՝ «Նոտա» կը գործածուի հռոմայեցւոց նոյն նշանակութեամբ իրաց համար եւ կընդունուէր կարդալ․ անգղիէն սովորաբար բառանէն ստացութեանց․ այսպէս կրամբ համառօտ գծովն գիտասէրն նաեւ է գիրերու ալ ուղղագրութեանց է․ աստ սովորաբար միայն ունկնդրելով կը գործածուի ընդհանրապէս մարդոց եւ անոնց գործոց համար եւ երբ կրկնելը ․․․ մարդ կը նշանակէ մարդ՝ որ մարդկութեան ամբողջական միճակի մէջ է․ իր գործերով կամ խորհրդով կամ կացութեամբ մարդկութենէ բաժանուած կտրուած․ այս նշանակութեամբ «Նոտա» բառը կը գործածուի մէկ մ՛ալքերի մարդոց՝ որ մարդկութեան վայել արժանիքներն մը գործել կը կրէն կամ առ երկիւղի կամ առ հեզգութեան, եւ այն ատեն «Նոտա» բառը կրնայ նշանակել երկչոտ ծոյլ․ մեկ մ՛ալ այնպիսի մարդոց՝ որ մարդկութեան անվայել գործ մը կը գործեն եւ այն ատեն «Նոտա» բառը կը նշանակէ չար, չար նու ատա․ անպատիւ գէշ․ մարդ անկարգ չար (աղտոր)։

Մեր մէջ դեռ առաւ գաղափարական բառերը հրատարակուած չեն, բայց որպէս այլ եւ այլ ազգդրուած բառարաններու մէջ «Նոտա» բառին տրուած նշանակութիւնները՝ մեր փոքր գրաքննութեան ի համառօտութեան կրնան մեջ բերուիլ աչք օգնական։

Բառգիրք հայկազեան 1837 ՚ի Վենետիկ «Նոտա» գուն ուրեք ասմ(արժ)էն եւ Պարսկերէն աչքէ աչքէ(լ)․ փամենոր ․․․ անարժան անպատիւ, չար ալեզ, փառ արարող (յանդուգն՝ ամենազեղծ) — դիտելու ող «Նոտա» ՚ի մէջ արիւն աղանաւէն գծուշէրուծ անիւներով 37 գլուխ 18 համար եւ այլն։

Բառգիրք հայկազեան 1749 ՚ի Վենետիկ «Նոտա» փառնար կամ յաքի կամ ժանտ «կամ չար մարդ գէշ կամ նուհակ (չար)» «Երեմոյ մերկաքայլուաց 7 գլ. 34 համար «Ալյ գէշ անզգայ փառ ազանց․ մի գուր «Նոտարանաս յասակի լոյ անուշով ՚ի մեր օրայ հատուածէն նորուն»։

Եւ որոշեմանց «Նոտա» բառին ասածին նշանակութիւնն այս բառգիրքէն մէջ «Նոտա» ․․․ բառ գրուած է․ կոչվին նաեւ այս երկրորդին նկատմամբ յարմարագոյն նոյն բառագրքէն յաջորդ նշանակութիւնն ասա գրէք։

«Անարժան, փառ կամ յաքի կամ անարգ կամ անզգայ, կամ խոստման մարդ գէշ․ հուտէութիւն» բառգիրք արիսարհականի ՚ի գրաբար՝ Վենետիկ 1869։

«Նոտա» անարգ գէշ։

Անզգալ, գէշ փառ քնեամբ․ անարժան փառ փառնար յաքի, խոստմ․ անարգ․ գծուծ․ ազգել․ փողոսպ․ փռ․․․ ․․․ (գծանդէ)․ ․․․ (անպիտան, փառնար անմաքուր) վարկպարտական անհաւ․ ընկերիկ․ ․․․ (ասածին, ․․․) փառ ․․․ ․․․ անարգ․ գծուծ (չարութեան) մարդ ․․․ ․․․ (ցածն ․․․, փառնոս) ․․․ ․․․ ․․․ գրեհմայ գծուծիկ ժանտ։

Առ ձեռն բառարան ՚ի Վենետիկ։

«—Վատ ասել․ փառնար, գէշ, ապէ՛ր ապէ՛րս»

«Վատնեալ անարգ անպիտան աւերի գէշ անկարգ մարդ— ապէրս ապէ՛րս ապէ՛րս մերժուած»։

Իսկ «Նոտա» բառին ամէն ոչ (ասածին) նշանակութեան ուղղակի որ այսպէս Թ․ Պէշիկթաշլեան Էֆէնտին՝ երբէք չի տեսնուած ու չանուած է մեր լեզուին մէջ։

Արդարեւ ուրիշ բառարաններէ ալ վկայութիւն կրնայինք մեր փորձ բառին համար բերել այս փոքր ․․․ եթէ հարկ ըլլար՝ հարկ անտեսանէք․ այսօր բառին յաւ ոճով նշանակութեան մասին մեր այս գիտակցութիւնն արդէն կը թուի որ փաստ մը խոհականը խորհի թէ ինչո՞ւ «Նոտա» բառ Մասիսի օրագրոյ մէջ համար որ այս բառութեան գործ մ՛ընելէ կամին էր, թէ անոր համար որ չար գործ մը կատարած է․ այս կէտը ապացոյց մեր պարտքը չէ։

․․․ Տէր Թ․ Պէշիկթաշլեան Էֆէնտի փոխան իրագործ ընդդէմ ձեր գործածած մեկ բառի ուրիշ անարգական բառերովը ալ նշանակութիւններն անյայտ նոյն գրուածի մէջ․ անոնց նկատմամբ ալ մեր դիտողութիւն ‑

քէն ուրիշ որ պիտի խնդրեմք որ հրատարակէք։

Ընդունեցէք ․․․

Հնազանդ՝ Ա․ Ա․ ՍՈՒՐԷՆԵԱՆ

Մէջգիւղեան վարժարան

1873 Մայիս 26

Մեծ․ Թ․ Պէշիկթաշլեան Էֆէնտին Ա․ ․․․ հայ դրուի․ ․․․ պատասխան գրուած մը ղրկած է մեզ հրատարակելու խնդրանօք, բայց Ներկայ թերթը մէջ տեղ չունենալնուս պատճառաւ հետագային թիւը կը թողունք։

ՆՈՐ ԵՂԱՆԱԿ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԼԵԶՈՒԻ

(Շարունակութիւն տես թիւ 1389)

Մինչ մեք, մեզ ծանօթ եղած Օլլէնտորֆեան դրութեանը կատարելագործել կաշխատէինք, մեծաւ զարմանօք կը լսեմք թէ, մեր ազգի բարեկամներէն մին, մեզմէ հեռի, բարբառին տարբեր գիտա մը կրեն ուսուցանելու մասին․ այս անձը հայ մ՛է, Յարգոյ Բարսեղ Վարդուհեան, որ հինգ տարի Ամերիկա բնակելէ ետքը մտերն ՚ի Պոլիս վերադարձաւ․ Մանաւանդ պատուական լեզուագիտին անգլիա յարմար հրատարակել թէ այն անձը հայերէն կամ ուրիշ ո և է լեզու խօսս քիչ ժամանակի մէջ և ամենամեծ դիւրութեամբ ուսուցանելու գաղտնիքը գտած է, մինչ ատոր և այլ․ գաղտնեաց ինչ լինելն հանձնուածոց բացատրել չառնաց․ մեք, արդէն հետամուտ լեզուի գիտաց այն ուսուցման փորձակելու գաղտնեաց, փութացինք զգործնել զԹարգոյ Վարդուհեան՝ որ հաճեցաւ մեզ իւր հնարած եղանակը և սորվեցնել որ անհաժեցեալ կը մնարք, այն դրութեամբն մէջ մեր կը գտնուէինք՝ երեւնէ ատերի չափազանց անձինք՝ հրաւիրեց որ կարգաւ ․․․ նոյնն, խրատականերուն մեկ մէկ Անգլիերէն բառեր առաւ կարգով, և նշանակութիւններն ալ ․․․ պատուիրելով որ ամէն ոք իւր միտքը պահէ միայն իրեն արուած բառերն ու նոյն նշանակութիւնը․ յետոյ վերի ծայրէն սկսեալ ամէն մէկուն բառերնուն և բառին առաջնուեթեամբ լսել տալով բառերը զատ զատ մեզ․ որ անգլիերէն լեզուի և ոչ մէկ բառը գիտէինք, այս կերպիւ եօթն անգամ չլսած ըլլալէ ետք, նոյն բառերուն անգլերէնը և նշանակութեամբը մտքերնիս պահեցինք և բացատրեան առջեւ ալ ըսինք․ մեզ յանձնարարեցին նաեւ հոն գտնուող աշակերտք այս փորձին երկրորդ որը մեք մեզէն ՚ուրիշ փորձ մ՛ըրինք Մէջգիւղեան վարժարանի մէջ Գաղղիերէն լեզուի վրայ․ երեսուն չափ աշակերտաց ընդ․ այս և գառնաձայն ներկայ գտնուող երկու եկեղեցականք՝ մեկ քառորդ ժամէ նուազ ժամանակի մէջ յաջողեցան քսան եւ հինգ բառէ բաղկացեալ պարբերութիւն մը գոց ըսել․ Զարմանալին սա է, որ փորձի ատենը թէ չունի մ՛որ առաջ պարզէ ․․․ եղած հասուած մ՛ուզած ատեն անփոփոխ կարդացուած անկերպարանք․ Բաց աստի երկրորդ փորձ մ՛ալ Մէջգիւղեան Մկրտիչ Էֆէնտին բնակարանը մը ըրինք՝ ի՛ր ասոնցած մեկ գաւթին խրտաքանչիւր բառերը կարդաց ամէն մէկ աշակերտի բաժնելով, ․․․ չլսելէ ետք և առ հասարակ ամենայն ալ մի և նոյն աւանի մէջ ամբողջ կանոնը գոց ըրած լինելը տեսայ․

Արդեամբ պարտաւոր եմք խոստովանիլ թէ Յարգոյ Բ․ Վարդուհեանն այս գիւտը թէպէտև աւելին հայերուսածով անհաւատալի այլ փորձի բանալին կերպով օրակներ է մեծամեծ փոքր տարեաց մէջ ․․․ մեկ օրական լեզուի անդ միայն բանի բազմաց քնիք մէջ օ և է լեզուի խօսակցութեան վարժեցնելու։ Մեք համոզուած եմք որ դպրոցական լեզուն ոչ միայն պիտի կը մտցանայ այլ և որ մի արդիւնք ալ պիտի յանգուցանէ ․․․ աշխարհի, և ․․․ բանալի է առ ալ թէ այս նոր եղանակը, դպրոցաց լեզուն խօսելու սովորեցնելու, եթէ մեր Ազգի վարժարանաց մէջ գործածուի, երեւ ամեն յետոյ հայ մանկտիքն պիտի կրնայ դիւրութեամբ խօսիլ իւր ցանկալի եւ ամենաստոյր մայրենի լեզուն, գրաբարը, որու դէմ կը մնայ ․․․ գործադրելու արգելառութեան հեգնանք և նոցա համախառն․

Յարգոյ Բ․ Վարդուհեան կը պնդէ նաեւ թէ իւր այս եղանակն ՚ի գործ դնելով և չարունակելով առատացնել ալեկ ամեն հայ մը մնալ այլ եւ երկար մնալով քերականութիւն ալ ազգի մը սորվեցնել ․․․ շարժելու մը գործ է այս․ կրնէ նաեւ նախկին մեր կարծիքին այս մասին լիրմէ չար տարբեր է․ փորձերնիս ընտանիքին մը գաւակ թէպէտ և իւր տան և երկու տարեկան հասակին մէջ խօսս մաքուր կը խօսի Գաղղիերէն, բայց ամէն ոք գիտէ թէ նա պատասխան է նաեւ իւր այն լեզուին քերականութիւնը սովրել, և քերականութեան բոլոր կանոնները մեկ չարժուած մէջ սորվել՝ անկարելի կը գտնենք․ այլ է լեզու մը խօսելու վարժուիլը՝ այլ է լեզուաց խաւութիւն։

Մերովնամն պիտի ջանամք թէ մեր կերպաւորած եւ թէ Յարգոյ Բ․ Վարդուհեանի վերաշինել եղանակները միմեանց հետ համեմատելու, որպէս զի միայն առաւելութիւնը միայն թերութիւն տեղ գնելով կատարեալ եղանակ մը յառաջ բերուի։

Ազգ․ Վարժարանաց պատկանելի Ուսումն․ Խորհուրդն այս անդամ գաղափ յանձնեք ձեռնարկած է գործնականութեան ՚ի նպաստ գործեր ընելու․ այս նպատակաւ կը պահանջէ Ազգ․ դասատուներէն՝ որ ուսուցման լեզ եղանակ որ իրենց գործածած բնութագործեք աշակերտի համար ընդուած են, նմա ծանուցանելու իրենց մտածութիւնն․ փափաքելի է որ օր առաջ նոյն գործածեք և այլ ուսումնական անձինք ՚ի ծաւալ գրամարէմն Ուսումն․ Խորհրդոյ հրաւերման, և վերջինէ կամ այլոց եղանակներն հոն քննուելով ընտրելագոյններն որոշուելին ուսուցանեկաց ատնին համար, և ապէն ալ իր քաղաքաց ժամանեն։

Համառօտ ըսելով, ․․․ Տէր, որ պատուական Մասիսիդ հիւրընկալ էջերուն մէջ կը հաճիք ներկայս գետեղել, կարծեմ որ ընթերցելք ընդ․ ամեն և խմ խորին անկեղծ յարգանօքս առ ձեզ․

1873 Մայիս 23 Ա․ Ա․ Սուրէնեան․ ՚ի Պոլիս Ադամեան բակ․

ՏՕՆԱԿԱՆ ՎԿԱՅԱԿ

Անցեալ հինգշաբթի ասուր Մասիսի երկրորդ երեսին առաջին սիւնակին մէջ «որ քանի մը յարմէ ՚ի մեր մարդագարգանաց մեծնեանց» խօսքը պիտի ըլլայ «որ քանի մը յարմէ ՚ի մեր մարդագարգանցէ կը գտուէի եւ քանի մ՚օրէն համբերք մեհենական եղաւ»։

Դարձեալ նոյն թուոյն երկրորդ երեսին չորրորդ սիւնակին 45րդ տողին մէջ «արհեստ» բառը «աքեստ» պիտի ըլլայ։

ԱԺԱՐԱՆ
ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ԲԱՌԱՑՆ ԵՒ ՍՈՒԼԹԱՆԱՆ
ՆԱՄ
ՔՆԵԱՐ ՀԱՑԿԱԿԱՆ

Հրատարակիչ Կ․ Ա․ Գույումճեան կը ծախուի ամեն գրավաճառաց քով եւ կամարջի գլխու Պօղոսին։

Գին մէկ քառորդ սրճալ մէճիտ

ԲԱՂ

Եփիմ Գարազեանցի գրադարանն համար բանկրան կատարելի մ՚եւ փարաւոր մեկ կրօ գա ի սորվածատ որ ամառակինով։

Ցանձն ասանցը Փիլիս խանըլըն Բնա 11 Վանըեան թափալեցուցն հատ անանցի։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Գասմփաշու Հիւսպատրեան անկիւնը գտնուող թիւ 2 բերեւաւէր Սաղափան աղայի տունը, որ 1000 կանգուն չափ գետին ունի, եւ որոյ 400 կանգունին վերայ շինուած է մեծ տուն մը եօթն սենեակով, որոց մէկը բաղնիքն ընդարձակ համասարան նոր եւ փայլուն, միանգամայն ընդարձակ խոհանոց, լուացարան մառան, երեք մթերանոց, մեկ (սարնիճ) երեք ջրհոր, երկու աւազան (հաւուզ) եւ ընտանեաց ամբողջ քարուկիր դուռ եւ ընդարձակ պարտէզ։

Ցերեկոյ տունը ծախելի ուզողներ կը ծախուի երա աստծոյ կազմէ․ Սեդրակ կրկին եղու աստծոյ Պեպ․ փախմորդ հօր հետ բանակցելի։ 5

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Գործնայ կայսերական զօրաց համար գնուելի ․․․ եօթն հազար հինգ հազար քիլէ խուղիյէ կամ Ունքէյիէ կործը ցորենին ամէն մէկ քիլէն բաստառն եւ հինգ գրշի առաջարկող զրամանուող վերջնական գնահատութիւնը պիտի կատարի յասաջիկայ չորեքշաբթի որ մայիսի 30ին ՚ի Տօփ Խանէ։

Ուստի փափաքողներ մասնակարգերը յանձնառու եղող վաճառականք կը հրաւիրուին ըլլալ որը ՚ի Տօփ Խանէ ըլլալիք վերջնական գնահատութեան ներկայ գտնուիլ։

23 մայիս 1873 ՚ի Դուռն Սերասքեան

Կայսերական զօրաց պիտոյից համար քառասուն հազար մինչեւ յիսուն հազար թեթ գերան եղած, եւ մեկ թանը ատուզ բանած ազայէն, որն եւ մեծագոյն ըլլալով պայմանաւ նոքէն գնահատութեան դրամ երկոք եւ ամէն մէկ կանգունը չորս գրշի տալու առաջարկող գանուելով․ վերջնական կերպով գնահատութեան պիտի դրուի յասաջիկայ չորեքշաբթի որ մայիսի 30ին ՚ի Տօփ Խանէ։

Ուստի փափաքող բաները մասնակարգերը յանձնառու եղող տեղոյ վաճառականք կը հրաւիրուին ըլլալ որը ՚ի Տօփ Խանէ ըլլալիք վերջնական գնահատութեան ներկայ գտնուիլ։

24 մայիս 1873 ՚ի Դուռն Սերասքեան

Կայսերական զօրաց պիտոյից համար մեկ միլիոն օխայ համի թէ հաւար կանգուն կերակուր բորդ է չեփանն ամեն մեկ կանգունը տասներկու փարայի առաջարկող գտնուելով սորա վերջնական գնահատութիւնը պիտի կատարի յասաջիկայ երեքշաբթի որ մայիսի 29ին ՚ի Տօփ Խանէ։

Ուստի փափաքող աղուոնցները մասնակարգել ուզող պայման փափաքաւորք կը հրաւիրուին ըլլալ որը ներկայ գտնուիլ ՚ի Տօփ Խանէ ըլլալիք վերջնական գնահատութեան։

14 մայիս 1873 ՚ի Դուռն Սերասքեան

ԽԱՆ

Ակնայէն ակեք աէնէմոնէն տուհասը թողուած անարժէ հինգ ամոզ օրանմանմը նոյնը այիկ փառ տայ ըսր փար իսկ, իշխա ակնանէն ասըրադ մէնեի մայրերուն նիշոյեթէնէ քաստ

խորհէյի մեզքիւրէյէ հետեւելով պէտք չէ որ միւսներն ալ ... [illegible] հուլուսիւն ... եղած գալով փուսու լալորին գալէքի ... [illegible] ...
օրինուր։

23 Մայիս 1873 Գասպար Մելքոնեան

ՓԻԼԻՒԼ ՏԸՀՕ

PILULES DE DEHAUT

Այն անձինք որք Տօքթոր Տըհօի մաքրողական հատաբեկները կը ձանչնան, պէտք ունեցած ատեննին գործածելու չեն վարանիր. Վասն զի ոչ անախորժ համ ունի, ոչ ալ կը յոգնեցնէ ... մաքրողական դեղերու պէս, ընդհակառակն այս հատաբեկներն ... [illegible] ... պէտք եղած ատեն ... կ'առնուի. Ամեն մարդ իրեն յարմար ... [illegible] ... կրնայ ... այս դեղով մաքրելու համար ... [illegible] ... ու պէտք եղած ... [illegible] ... եւ պէտք է։

Այս հատաբեկները կը ծախուին 2 1/2 եւ 5 ֆրանքնոց տուփերով Փարիզ Տօքթօր Տըհօի տունը եւ ամեն դեղատանց մէջ։

Ամեն մէկ տուփի հետ ... է պահանջել նաեւ 72 երեսէ բաղկացեալ փոքրիկ գիրք մը ... [illegible] ... կը պարունակէ։

Ասոր հետ կրնայ ուզուիլ նաեւ Տօքթօր Տըհօի 400 երես բաղկացեալ ... գրքոյկը։

BAIN AU SEL DE PENNÈS

ՊԷՆԷՍԻ ԱՂԻՎ ԲԱՂՆԻՔ

Իբրեւ օգտակար դեղ ... [illegible] ... ամեն ... [illegible] ... Բաղնիքը ... [illegible] ... այս դեղը ... [illegible] ... ջրոյ ամեն։

Կը ծախուի Փարիզ ... [illegible] ... թիւ 4 եւ ամեն ... [illegible] ... քով։

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ

ՁԻԹԼԻՐ

ՖՐՈՒՍՏԷՅԻ ՄՕՏ

Բժշկական հրամանագրով ճարելու

Այս հանքային ջուրն Նըրսաչայի մէջ գտնուած մի եւ նոյն կարգի ջրոց ամենէն հետ կրնայ մրցիլ իւր բուժական յատկութեամբը։

Կը ծախուի մեծ եւ փոքր քանակութեամբ Ջ. Պօյիօ փարմաճիս ընկերութեան կեդրոնատեղին Պալըգ Հաճիւ թիւ 11, Պէյօղլու խաչաձեւ փողոց թիւ 3 եւ 38, Ըէրա Տէյլա Գասպարի դեղարանը եւ մայրաքաղաքիս ամեն դեղարանները։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1873 ՄԱՅԻՍ 14 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ 'Ի ՆՈՐ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈՍՓՈՐԵՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժամ Թի–

Իւրաքանչիւր երեք

11 4 Եէնիմահալլէէն Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա Պէյքօզ, Եէնիքէօյ, Էմիրկեան Ռ. Հիսար. (Բացի ուրբաթէ)։
11 15 32 Եէնիմահալլէէն Մէզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա, Եէնիքէօյ, Գոյաճըք Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ.
12 25 Եէնիմահալլէէն Մէզարպ. Պէօյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Իստինեա Էմիրկ. Ռ. Հիսար. Պէպէք։
1 34 Մէզարպուրնուէն Եէնիմահալլէ. Պէօյիւքտէրէ Թարապիա. Եէնիքէօյ Էմիրկեան.
1 45 10 Բումէլի եւ Անատոլու Գաւաղէն Մէզար. Պէօյիւք. Թարապ. Իսթին. Գոյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք. Օրթաք.
2 45 23 Եէնիմահալլէէն Մէզար. Պէօյիւ. Թար. Եէնի. Էմիրկեան Ռ. Հիսար, Պէպէք, Պէշիկթաշ.
3 32 Եէնիմահալլէէն Մէզարպ. Պէօյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Էմիրկ. Հիսար. Պէպէք. Արնաւ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ.
4 23 Եէնիմահալլէէն Մէզար. Պէօյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Իսթինեա, Միրկեան, Գոյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ.
5 15 34 Մէզարպուրնուէն Պէօյիւքտէրէ, Թարապ. Եէնիքէօյ Էմիրկեան Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ. Գապաթաշ։
6 30 3 Եէնիմահալլէէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա, Պէյքօզ, Եէնիքէօյ, Էմիրկեան Գանլըճա, Ռ. Հիսար Գանտիլլի Արնաւուտքէօյ, Պէյլէրպէյ, Օրթաքէօյ, Գուզկունճուք, Պէշիկթաշ, Իւսկիւտար.
8 45 28 Եէնիմահալլէէն Մէզարպուրնու, Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա, Պէյքօզ Եէնիքէօյ, Գոյաճ. Ռ. Հիսար, Պէպէք Արնաւուտքէօյ, Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ, Գապաթաշ։
10 15 22 Մէզարպուրնուէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Էմիրկ. Ռ. Հիսար, Արնաւուտքէօյ, Գուրուչէշմէ Օրթաք. Պէշիկթաշ։

Արնաւուտ քէօյէն

11 30 6 Արնաւուտքէօյ, Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ։
12 23 Արնաւուտք. Գուրուչ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ, Գապաթաշ։
12 30 2 Արնաւուտ. Գուրուչ. Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ։
1 22 Արնաւուտ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ, Գապաթ.
1 30 6 Արնաւուտքէօյ. Գուրուչ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ.
2 23 Արնաւուտքէօյ, Գուրուչէշմէ, Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ, Գապաթաշ. (Բացի ուրբաթէ)։
2 30 2 Արնաւուտք. Գուրուչ. Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ, (Ուրբաթ օրերը ժամը 2 1/4ին Գապաթաշ հանդիպելով)
3 15 22 Արնաւուտք. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթ. Գապաթաշ (Ուրբաթ օրերը ժամը 3ին)
5 31 Արնաւուտքէօյ Գուրուչ. Օրթաք. Գուզկ. Պէշիկ.
7 20 Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաքէօյ, Գուզկ. Պէշիկթաշ, Գապաթաշ։
10 30 6 Արնաւուտքէօյ Վանիքէօյ, Պէյլէրպէյ, Գուզկունճուկ.
11 23 Արնաւուտքէօյէն ուղղակի կամուրջ։

Անատոլու Խաւաղ

11 45 21 Պէյքօզ Չուպուքլու Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտիլլի Վանիք. Չէնկէլքէօյ, Պէյլէրպէյ, Գուզկունճուկ։
11 45 3 Վանիքէօյէն Չէնկէլ, Պէյլէրպ. Գուզկունճ. Գապաթ.
12 30 17 Պէօյիւքտ. Պէյքօզ, Չուպուք. Գանլըճա, Ա. Հիսար, Վանիքէօյ Չէնկէլք. Պէյլէր. Գուզկունճուկ.
(Ուրբաթ օրերը ժամը 12 3/4ին)։
1 30 20 Պէօյիւքտէրէէն Թարապ. Պէյքօզ Չուպուք. Գանլըճա Ա. Հիսար, Գանտիլ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկիւտար. (բաց 'ի ուրբաթէ)։
2 31 Արնաւուտ. Չէնկէլքէօյ, Պէյլէրպէյ. Օրթաք. Գուզկունճուկ Պէշիկթաշ, Իւսկիւտար
3 30 21 Պէյքօզ, Չուպուք. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլլի,
Վանիք. Չէնկէլք. Պէյլէրպէյ. (Ուրբաթ օրերը Գուզկունճուկ Իւսկիւտար)։

8 45 2 Պէօյիւքտէրէ, Պէյքօզ, Չուպուք Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտիլլի Վանիք. Չէնկէլք. Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք, Իւսկ. (Ուրբաթ օրերը Իւսկիւտար բաց մնալէն ալ)

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Իւրաքանչիւր երեք

1 3 Գապաթաշ, Իւսկիւտար, Պէշիկթաշ, Գուզկունճուք, Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյ Արնաւուտքէօյ Գանտիլլի Ռ. Հիսար, Գանլըճա Էմիրկեան Եէնիքէօյ Պէյքօզ, Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Եէնիմահալլէ։
1 45 32 Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Էմիրկեան Եէնիքէօյ Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ Եէնիմահալլէ։
2 45 25 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուր. Արնաւ. Ռ. Հիսար Գոյաճ. Եէնիքէօյ Թարապ. Պէօյիւքտ. Մէզարպ. Եէնիմահ.
3 30 34 Գապաթաշ, Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Ռ. Հիսար Էմիրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպուրնու։
5 28 Պէշիկ. Օրթաք Արնաւուտ. Պէպէք. Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք. Պէյքօզ, Թարապիա. Պէօյիւքտէրէ. Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ։
5 45 20 Իւսկիւտար, Պէշիկթաշ, Գուզկունճուք Օրթաքէօյ Պէյլէր Չէնկէլ Վանիքէօյ Արնաւուտքէօյ
6 30 2 Պէշիկթ. Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք. Ռ. Հիսար Էմիրկեան Եէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէզարպուրնու
8 22 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ Ռ. Հիսար Էմիրկեան Եէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէզարպ.
8 30 31 Գապաթաշ. Պէշիկթաշ. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Արնաւուտ.
9 15 25 Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար Գոյաճ. Իսթին. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ. Մէզարպ. Եէնիմահալլէ.
9 45 4 Ռ. Հիսար Գոյաճըքէօյ Եէնիքէօյ Պէյքօզ Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ Եէնիմահալլէ (բացի ուրբաթէ)։
10 34 Էմիրկեան Եէնիքէօյ, Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ, Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ Ռ. եւ Ա. Գաւաղ։
10 30 20 Պէպէք. Ռ. Հիսար Գոյաճ. Եէնիք. Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէզար. Եէնիմահալլէ։
10 45 19 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Պէպէք. Ռ. Հիսար. Էմիրկ. Իսթէն Եէնիք. Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէզարպուրնու
11 15 28 Պէպէք Ռ. Հիսար Գոյաճ. Էմիրկ. Եէնիքէօյ. Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Եէնիմահալլէ.

Արնաւուտ քէօյ

12 30 6 Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ, Գուրուչ. Արնաւուտքէօյ.
1 23 Գապաթաշ, Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ։
1 45 2 Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ.
2 15 22 Գապաթաշ, Պէշիկթաշ, Պէյլէրպէյ Արնաւուտքէօյ.
9 30 6 Գապաթաշ Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Վանիք.
10 15 23 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւուտ.
11 31 Գապաթ. Պէշիկթ. Օրթաք. Արնաւ. (Բացի ուրբաթէ)։
11 20 3 Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւուտ.
11 40 23 Օրթաքէօյ, Գուրուչէշմէ Արնաւուտ.
11 45 2 Պէշիկթաշ. Գուզկունճուկ, Արնաւուտքէօյ
12 22 Պէշիկթաշ. Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ.

Անատոլու Խաւաղ

2 21 Իւսկիւտար, Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլըճա Չուպուք. Պէյքօզ. (Ուրբաթ օրերը Ջուպուքլու ալ)։
3 45 31 Գուզկունճուք. Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ, Արնաւուտքէօյ.
9 45 17 Գուզկունճուք. Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Ա. Հիսար Գանլըճա Չուպուքլու. Պէյքօզ Թարապ. Պէօյիւքտէրէ. Ուրբաթ օրերը ժամը 10ին։
10 30 32 Պէյլէրպ. Չէնկէլք. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճա Իրիֆաթ փաշա մահալլէսի Չուպուք. Պէյքօզ. Պէօյիւքտէրէ. (Բացի ուրբաթէ)։
11 24 Գուզկ. Պէյլէրպէյի Չէնկէլք. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճա. Չուպուք. Պէյքօզ
11 30 6 Գապաթաշ. Գուզկ. Պէյլէրպէյ Չէնկէլ Վանիք.

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

28 ՄԱՅԻՍ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՅԻ ՀԵՏ 100 ՂՈՒՐՈՒՇԷՆ

Լոնտրա 3 ամիս զուրուշ 111

Փարիզ 22,95

ԸՆԹԱՑԻԿ ԳԻՆԵՐ

28 ՄԱՅԻՍ

Օսմ. լիրա	զուրուշ	110. 20
Նափոլէօն ոսկի	»	87. 22
Իմփէրիալ ոսկի	»	89 20
Թէլլիկ	»	31,24
Հինգ ֆրանք	»	—
Հինկլիզ	»	103 53
Օ. մէճիտ	»	120 10

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 28 ՄԱՅԻՍ

ԱՐՄՏԻՔ

Ցորեն կարծր	Պէսարապիա	40	—42
» »	Ռուսիա	38	—42
» »	Պուլկար	30	—32
» »	Պուրկազ	30	– 32
«	Թէքիրտաղ	—	—
» կակուղ	Ռուսիա	42	— 47
» »	Պէսարապիա	32	—35
Արիշտա Ռուսիա		38	—40
Ցորեն կակուղ Պուրկազ		—	—

NORTH BRITISH AND MERCANTILE

A. D.

1809

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ՀՐԴԵՀԻ ՀԱՄԱՐ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

Բուն դրամագլուխ	Անգղ. Լիրա	2000000
Մինչեւ 1871ի վերջը հրդեհին համար պահեստի դրամ.	» »	528·803
Շահէն աւելցած	» »	250·000
Հրդեհի նիւթին տարեկան հասոյթը	» »	708·000

Այս ընկերութիւնն 1809ին հաստատուած, եւ իր դրամագլխին վրան՝ շահէն աւելցուցած մեծ գումարովը աշխարհիս ամենէն մեծ ընկերութեանց կարգն անցած է։

Ապահովագրական պայմանաւորութիւնները ... [illegible] ... Գալաթիա ... [illegible] ... կ'ընդունի։

Ամեն ... [illegible] ... ՕՍԻԼԻՕՄ Բ. ՊԱՍԱՆ ... [illegible] ... է։

LLOYD SUISSE

ԼՈՅՏ ՍՈՒԻՍ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ

(ՄԻՆՕՒՐԹԱ)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՆԹԷՐԹՈՒՐԹԱ

Այս ընկերութեան կ. Պօլսոյ գործակալութիւններն (աճէնտա) ապրանքներու ծովային ... եւ գետի վրայ փոխադրութեան ... կ'ապահովեն։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեան համար պէտք է դիմել սորա ... [illegible] ...

ՀԱՄՊՈՒՆ ՀԻԼՖԻՆԿ | ՕԴԷՍԱՆԴՐ
[illegible] | ՊԷՐԳԱՆՉ
Գալաթիա | Գալաթիա
[illegible] թիւ 2 | Ի. Պօլիս

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ս. ՈՒԹՈՒՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ

Կ. ՊՕԼԻՍ ... [illegible]